

9/2013. (II. 20.) VM rendelet

a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 12/1977. OTvH határozatával védetté nyilvánított, valamint a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 111/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az 1. melléklet szerint állapítom meg.

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

1. melléklet a 9/2013. (II. 20.) VM rendelethez

A Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A területen található kiterjedt rekettYES fűzláp, kékperjés láprét, magassásos, zsombékos és nádas élőhelyek, valamint ezek növényvilágának megőrzése, különös tekintettel a pókbangó (*Ophrys sphecodes*), a mocsári kosbor (*Orchis laxiflora*), a hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), a vitézkosbor (*Orchis militaris*), a kisészkű aszat (*Cirsium brachycephalum*), a nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), a kúszó csalán (*Urtica kioviensis*) és a mocsári tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*) állományaira.

1.2. A területen található állatvilág megőrzése, különös tekintettel az északi pocok (*Microtus oeconomus* ssp. méhelyi) és a vidra (*Lutra lutra*) állományaira, valamint a kételtű szaporodóhelyek, a cigányréce (*Aythya nyroca*) költőhelyek, a gémtelpek és egyéb közösségi jelentőségű fajok zavartalanságának biztosítása.

1.3. A jellegzetes tájkép, a nyíltvízes területek, a lápok, láp- és mocsárrétek, az őshonos fajokból álló facsoportok mozaikjainak megőrzése, fenntartása és helyreállítása.

1.4. Az 1.1–1.3. pontokban felsorolt természetvédelmi célok elérésének megalapozása céljából a terület természeti értékeinek kutatása, valamint ezen értékek bemutatása.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A gyepek értékes életközösségeinek megőrzése aktív természetvédelmi kezeléssel, elsősorban a hagyományos területhasználati módok visszaállításával, a védett növény- és állatfajok életciklusához igazított kaszálással és legeltetéssel.

2.2. A terület ökológiai vízháztartásának biztosítása a vízlefolyás késleltetésével, az árkok vizének visszaduzzasztásával.

2.3. A magassásos, zsombékos, bokorfűzes élőhelyek háborítatlanságának biztosítása.

2.4. A nem őshonos fafajokból álló erdők termőhelynek megfelelő átalakítása őshonos fafajokkal.

2.5. Az őshonos fafajokból álló, nem üzemtervezett facsoportok kímélete, a megtelepedő idegenhonos faegyedek eltávolítása.

2.6. Az inváziós fafajok és az özönfajok, így különösen a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.

2.7. Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.

2.8. A terület jellegzetes táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek szabályozásával.

2.9. Hosszú távon a szántók gyepké történő átalakítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Fajok védelme

a) A fokozottan védett északi pocok és a haris (*Crex crex*) állományait, azok területfoglalását a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) rendszeresen figyelemmel kíséri, az érintett területek természetvédelmi szempontból optimális kezelését a felmérési eredmények alapján meghatározza.

b) Az igazgatóság mesterséges odúk kihelyezésével segíti az odúlakó madár- és denevérfajok, valamint költőládák vagy műfészkek kihelyezésével a vércse és sólyom fajok (*Falco* sp.) sikeres megtelepedését.

3.1.2. Látogatás, oktatás, bemutatás

a) A terület – a 3.1.4. pont k) alpontjában meghatározottak kivételével – csak gyalogosan vagy vasúton látogatható. Az utakról és a tanösvényről tilos letérni.

b) Az emberi jelenlétből adódó zavarás és a túlzott taposási kár megelőzése érdekében – a terület déli részén (Martonosi terület) – az igazgatóság tanösvényt alakít ki, és ismertető, tájékoztató táblákat helyez el, továbbá a tanösvényről ismertető kiadványt jelentet meg.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

A területen bármilyen jellegű engedélyezett kutatási tevékenység kizárólag részletes kutatási tervvel, az igazgatósággal egyeztetett módon végezhető. A kutatás eredményeit tartalmazó publikáció egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az igazgatóság és az illetékes természetvédelmi hatóság részére.

3.1.4. Terület- és földhasználat

a) A területen új építmény létesítése – természetvédelmi kezelést, valamint az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérését szolgáló építményen kívül – tilos.

b) A területen a földutak szélesítése tilos.

c) A területen meglévő, villamos energiát szállító vezetékeket az esedékes felújításkor a területen kívülre vagy felszín alá kell helyezni.

d) A területen szózó, szóró és egyéb vadgazdálkodási létesítmény – magasles kivételével – nem létesíthető.

e) A területen vadkibocsátás és zárttéri vadtartás tilos.

f) A területen a vízivad vadászata egész évben tilos.

g) A területen vadászidényen kívül a nagyvadak vadászata tilos.

h) A terület vízellátása érdekében nem engedélyezhető olyan beavatkozás, amely csökkentheti a terület vízkészletét.

i) A terület ökológiai vízkészletét úgy kell szabályozni, hogy a vízvisszatartás hatása, az esetlegesen megjelenő belvíz a környező településeket, mezőgazdasági termőterületeket ne veszélyeztesse.

j) A területen fészkelő madárfajok háborítatlansága és a vizes élőhelyhez kötődő fajok életfeltételeinek biztosítása érdekében a területről csak abban az esetben szabad vizet elvezetni, ha a Határbelvíz-csatorna bújtatójának zsilipjénél a vízszint

ja) a december 1–június 30. közötti időszakban meghaladja a 104, 60 m (Balti tszf) értéket,

jb) a július 1–november 30. közötti időszakban meghaladja a 104, 10 m (Balti tszf) értéket.

k) A területen a jogszerűen gazdálkodók, a vízügyi hatósági és igazgatási szervek, a természetvédelmi kezelést végzők, a havária helyzetet elhárítók, valamint a keskeny nyomközű vasútvonal üzemeltetői és operátorai gépjárműhasználata kizárólag a feladataik ellátásával összefüggésben, az ahhoz szükséges mértékben történhet.

3.2. Művelési ághoz vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántók kezelése

a) A nem művelt, szántó művelési ágú területeket rendszeres szárazúzással kell gyommentesen tartani, a talaj forgatásával járó beavatkozás tilos.

b) A szántó művelési ágú vadföldeket vadlegelővé kell átalakítani.

3.2.2. Gyeppek (rétek, legelők) kezelése

a) A kaszálást tervszerűen, időben és térben mozaikosan kell végezni, figyelembe véve a védett növény- és állatfajok szaporodási ciklusát, valamint az özönnövények visszaszorításának szempontjait.

b) A kaszálás természetvédelmi hatását legalább 3 évente fel kell mérni, és ennek eredménye alapján – ha szükséges – új kaszálási módszert kell alkalmazni.

c) A sásos élőhelyeket tilos géppel kaszálni, ezeken a területeken erős gyomosodás esetén kézi kaszálást kell végezni.

d) A gyepterületeken tilos a műtrágyázás. Növényvédő szerek használata csak indokolt esetben és csak természetvédelmi célból engedélyezhető.

e) Az aranyvesszővel borított gyepeket legalább három éven át évente kétszer, majd ezt követően minden második évben szárazúzózni kell.

f) A gyepterületeken természetvédelmi célú tevékenységek (élőhely-rekonstrukció, gyeppelületés) kivételével tilos a talajmozgatással járó agrotechnikai beavatkozás.

3.2.3. Nádasok kezelése

A nádaratás során 70% avas nádast vissza kell hagyni a területen.

3.2.4. Erdők kezelése

a) Az akác, a nemesnyár, az amerikai kőris és az erdeifenyő állományokat fokozatosan vissza kell szorítani, és ennek keretében ütemezetten a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokra kell lecserélni.

b) Az árkok és vízfolyások menti fasorokat és ligeterdőket kímélni kell.

c) Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.